

1

Carles

Carles té els cabells lleugerament caragolats, el nas esmussadet i les orelles molt menudes. Des de fa setmana i mitja viu al poble, en un edifici bastant pròxim a l'estació del tren, paret mitgera amb un parc on hi ha tres arbres, un banc de fusta i un tobogan trencat. El pare, mecànic d'automòbils, decidí traslladar-s'hi des de la capital perquè al poble va trobar un taller que anava a tancar. L'amo estava a punt de jubilar-se. Després de parlar amb el propietari, el pare es va quedar amb el negoci i va manar pintar a l'entrada, amb lletres ben grans i de color roig, un rètol que deia:

Taller d'automòbils
Es reparen cotxes de totes les marques

Al pare de Carles li diuen Pep Madramany. No és massa alt, té quatre pèls en guerrilla repartits pel cap i, sovint, canta unes cançons més antigues que la tos.

A la mare de Carles li diuen Carme Ripoll i treballa en un ofici que té un nom més llarg que la quaresma: dissenyadora programadora de sistemes, que és com dir que es passa un grapat d'hores davant d'un ordinador. A la mare, tant li fa treballar a la capital com al poble, en una casa gran o menuda.

–O enmig d'un desert mentre hi haja connexió a Internet –diu alguna vegada.

La mare de Carles té els cabells com el fill, és a dir, un poc caragolats, usa ulleres de filet i, quan no està ocupada amb les tecles de l'ordinador, no para de moure's d'un lloc a un altre, com si li donaren corda. El pare, quan la veu tan atrafegada, comenta que és un cul d'en Jaumet.

L'escola on ha d'anar Carles es diu Centre Pintor Vergara i està situada a dos carrers de la casa. A la dreta del vestíbul hi ha una pedra de marbre que indica que va ser inaugurada el 1990; a l'esquerra, una cartellera protegida amb un vidre on hi ha més de vint anuncis afixats amb xinxetes de colors.

Hui, el primer dia de classe en la nova escola, la mare acompanya Carles. Després d'esperar una estona

al costat de la cartellera, s'hi presenta un home barbut que sembla un armari de tres portes.

–Hola! Soc Joan Masqueda, el director del centre –saluda i, tot seguit, els fa un senyal perquè el segueixen.

Mentre caminen darrere de l'armari de forma humana, Carles xiuxiueja a la mare:

–S'assembla a l'home del llibre que em vas comprar.

–A qui, dius?

–A Sandokan, però més prim i sense turbant.

I la mare l'estira de la mànega.

–Calla, fill, i no digues eixes coses.

El director els fa seure en dues cadires de plàstic i, tot seguit, fossa en un dels calaixos de la taula i en trau un sobre gran.

–Vejam –diu mastegant les paraules–. Així que tu ets Carles Madramany Ripoll...

–Sí, sí –la mare es refrega les mans, inquieta.

Joan Masqueda, el director, obri el sobre, en trau un bon grapat de papers i comença a llegir-los.

–Mmmm... i presenta una... mmmmm, una discapacitat intel·lectual... mmmm... se li recomana un reforç i mmmm...

Una estona després, alça la vista i murmura:

-Sí, clar. Pel que veig en aquests informes, haurà de repetir quart. I, a penes ho tinguem tot en marxa, li assignarem un professor de reforç.

De seguida s'alça de la cadira i declara mirant la mare:

-Jo acompanyaré el xiquet a la classe... I vosté, ja pot anar-se'n tranquil·la.

Abans de marxar a casa, la mare trau de la bossa de mà un entrepà que no el botaria un cangur amb una perxa.

-Tin, fill. I acaba-te'l tot.

2

La classe de quart

La classe de quart té tres finestres que donen al carrer, una pissarra de color verd oliva, un mapa que penja més d'un costat que de l'altre, una col·lecció sencera de xiquets i xiquetes i un mestre prim i estirat que té veu de canó.

L'armari de tres portes que s'assembla a Sandokan, el director Joan Masqueda, li fa un escoltet curt al mestre i, tot seguit, es dirigeix a Carles.

-Mira, aquest és Jaume, i serà el teu professor aquest curs.

Carles tracta de dir alguna cosa, però les seues paraules es queden fent voltes entre la gola i la volta del paladar i no aconsegueix traure'n ni una. A penes el

director ix de la classe, el mestre assenyala amb el dit un lloc buit al final de la classe i diu amb una veuarra que sembla nàixer del fons d'una cova:

–Seu en aquell lloc, obri una llibreta i escriu el teu nom complet i la teua adreça.

Mentre camina entre les taules, Carles s'adona d'una cosa i es recorda d'una altra: la primera, que tots els xiquets i xiquetes el miren encuriosits; la segona, que no duu la motxilla, el que significa que no porta cap llibreta ni cap altra cosa per poder escriure.

Així que seu, mira a un costat i a l'altre. A la dreta hi ha una xiqueta pigallosa que porta trenes i l'observa de reüll; a l'esquerra, un xiquet gros, amb la cara redona i enrogida, que li trau la llengua.

El mestre comença a dibuixar figures en la pissarra. Quan acaba, pregunta a un xiquet de la primera fila com es diu la primera figura que ha dibuixat:

–Rectangle –contesta el xiquet.

De seguida, assenyala la segona figura i pregunta amb la seua veuarra:

–A veure, el nou, com es diu aquesta?

Carles sent un bom-bom enmig del pit. Centra la vista atentament en el dibuix i contesta amb un filet de veu:

-És una tenda de campanya...

Tota la classe esclata a riure. Fins i tot, el xiquet gros de l'esquerra fa palmellades sobre la taula mentre riu amb tota la gana.

Jaume fa callar el rebombori i observa Carles com ho faria un esparver.

-Així que una tenda de campanya... -I afig:- A l'hora de l'esplai m'esperes, que he d'explicar-te una cosa.

Una estona després, sona la sirena. El mestre fa un senyal i tothom ix de la classe. El xiquet gros, mentre passa per davant de Carles, mussita:

-Tu ets fava o què?

La xiqueta pigallosa no diu ni pruna. Tan sols, passa pel costat més estirada que una palmera.

El mestre l'espera a la porta. Carles, amb l'entrepà davall del braç s'hi acosta amb els ulls arran de terra.

-No saps com s'anomena la figura? -la veu de Jaume sona encara més fosca.

El xiquet, sense alçar la vista, aconsegueix deixar caure mitja dotzena de paraules seguides.

-Jo creia que era una caseta.

El mestre mira el sostre, com si hi volguera descobrir alguna teranyina estranya.

-D'acord -diu a la fi-. Es diu triangle.

Tot seguit, afig:

-Aquesta vesprada que no se t'obliden els llibres ni les llibretes. I ara, ves a jugar.

Assegut als escalons que donen al pati, Carles a penes es menja tres mossos de l'entrepà.

3

Els nervis del primer dia

A les dotze en punt torna a sonar la sirena. Carles espera que isquen tots i, a poc a poc, camina en direcció a la porta d'entrada. La mare l'espera amb un somriure d'orella a orella.

-Com has quedat?

-Bé.

Però, tan sols pel to de la veu, la mare sap que el fill li ha deixat caure una mentida menuda, de la grandària d'un granet de café. Tot i això, no pregunta res més. Allà, al fons de l'ànima, creu que, a poc a poc, el xiquet s'habituarà a la nova escola.

El pare entra a casa, es lleva la granota, es renta les mans amb sabó i prepara una amanida alhora que

canta una cançó, «¿Por qué has pintao mis ojeras?», mentre la mare escudella l'arròs al forn. Una vegada a taula, el pare comenta que, en tot el matí, no ha entrat ni una ànima dins del taller.

–Normal –la mare ho diu mentre es mesura un got d'aigua–. La gent encara no sap com treballes. Tingues paciència...

A la segona cullerada d'arròs, Carles murmura que la panxa li fa gronc-gronc i ja no té més fam.

–Això són els nervis del primer dia –sentencia el pare.

Però, una estona després, Carles apreta els llavis, arrufa les celles i demana seure en el sofà. Tot i que sembla mentida, dos minuts després, el xiquet dorm com una marmota.

Els pares s'acosten, el miren i, fent puntetes, reculen en direcció a la cuina. I és la mare qui comença a parlar d'allò que li preocupa i molt.

–Crec que cada vegada s'adona més que no és com la resta dels xiquets –comença dient.

–Dona! Igual no hi ha ningú –el pare tracta de suavitzar la preocupació de l'esposa–. Cadascú és com és. Si tots fórem igual, no seríem persones... Jo què sé, seríem rentadores, per exemple.

La mare enceta un somriure bastant forçat.

–Això sí; però...

–No li dones més voltes, Carme. El xiquet té una discapacitat intel·lectual com jo tinc una discapacitat per a clavar claus en les parets i tu per a recordar on guardes els rebuts de la casa... I ja està.

La mare, mira per on, fa un somriure més ample.

–Ai, Pep! Tens eixides de coet...

Els pares decideixen que el fill continue dormint.

–Total, és el primer dia. Potser demà es trobarà millor.

–Exacte.

Un instant després, el pare s'enfunda la granota i torna al taller. La mare engega l'ordinador i intenta rematar un projecte que li ha encomanat una empresa de gelats.

Més o menys a les quatre de la vesprada, Carles obri les parpelles i observa de reüll el rellotge que hi ha sobre la prestatgeria del moble del saló. Ja no arriba a hora a l'escola! Després, s'encamina a l'habitació, la que té una finestra ampla que dona al parc, reconvertida en despatx de la mare.

–Home! Ja s'ha despertat el príncep? Encara tens la panxa malament?

–No. Ja m'ha passat.

Aleshores, la mare li insinua que baixi al parc.

–Que ara fa bon solet i l'aire obri els porus i cura més que les medecines. I si t'entra gana de berenar, t'arrimes a la finestra i m'ho dius.

Carles s'imagina que els porus dels quals parla la mare són una mena de bestioles que s'arrosseguen pel terra.

4 L'home dels diaris

Al parc hi ha una dona que porta un mocador al cap i una bata que li arriba als peus, i un xiquet moré que a penes alça un pam de terra. La dona, quan parla a la criatura, sembla que té un grapat de pedretes dins de la boca.

Carles seu en l'únic banc i s'entreté mirant una parella de teuladins que salten d'un costat a l'altre del parc i, de tant en tant, picotegen el terra.

De sobte, sent una veu desconeguda a les seues espatles.

–Què fas assegut en el meu banc?

És un home gran, amb els cabells escarotats i la cara molt arrugada. Porta un abric descolorit, amb una

butxaca plena de diaris doblegats, i unes sabates mig descordades.

Com que el xiquet no contesta, l'home torna a la seua:

-Ets sord o què? T'he preguntat què fas assegut en el meu banc.

Carles mira la finestra que dona a l'habitació on treballa la mare i, com que no la veu, se sent un tant atemorit. Tot i això, aconsegueix contestar amb un filet de veu:

-No sabia que era de vosté...

-Doncs ara ja ho saps. Vinga, deixa'm lloc i no faces eixa cara de bajoca.

L'home seu, es trau els diaris de la butxaca i, mentre en desplega un, pregunta:

-Tu no vas a escola o què?

-Sí, però aquesta vesprada no em trobava bé.

L'home es trau unes ulleres de l'interior de l'abric, tanca els ulls ben tancats i fa com si llegira en veu alta:

-Un ratolí aprén a tocar el violí.

Carles arrufa les celles. Mai no ha sentit cap notícia com aquella.

L'home gran desplega un altre diari, torna a tancar els ulls i llig en veu alta:

-Un gat vell és elegit alcalde de Massamagrell.

Aquesta vegada, el xiquet estira el coll per a poder comprovar la notícia. Però, a penes aconseguix llegir les lletres més grans de la primera línia: Con-ti-nu-a la guer-ra. Per això, Carles pregunta on posa la notícia del gat. L'home vell s'ajusta les ulleres al pont del nas i assenyala amb el dit un punt en el diari.

-Ací ho posa.

El xiquet torna a estirar el coll i llig:

-Un ci-clis-ta cau per un pont.

Aleshores, l'home es lleva les ulleres i remuga:

-Estàs segur que saps llegir?

A Carles se li posa la carn de gallina i contesta per un badall de la boca.

-Sí, però molt a poc a poc...

-Doncs, per això lliges el que lliges. Ací posa que un gat ha estat elegit alcalde i prou palla!

A continuació, l'home li fa un grapat de preguntes:

-Tu saps fer màgia?

-No.

-Saps inventar contes d'ogres, de bruixes o de gegants?

-Tampoc.

-Saps tocar l'harmònica?

-No.

-Mmmmm... Saps fer nusos de mariner?

-No.

L'home vell plega els diaris i se'ls posa dins la butxaca.

-Aleshores, tu què saps fer?

Carles s'ho pensa una estona. Després, contesta mirant-se la punta de les sabatilles.

-Sé retallar amb tisores i em sé de memòria més de deu marques de cotxe.

Abans de marxar, l'home vell repeteix que el banc és seu i comença a caminar, com si mesurara els passos, en direcció a la cantonada que dona a l'estació del tren.

Només aleshores, Carles s'adona que la dona del vestit llarg i el xiquet que l'acompanya han desaparegut del parc; però la parella de teuladins, com si tingueren dos molls ajustats a les potes, continuen botant i picotejant d'un costat a l'altre.

-Encara no tens fam? -la veu de la mare sona des de la finestra de l'habitació que fa de despatx.

5

El segon dia de classe

Abans d'eixir de casa, Carles ompli la motxilla amb els llibres, dues llibretes –una sense estrenar i l'altra amb tres pàgines plenes de dibuixos–, un llibre de lectura que es diu *L'anell de la bruixa dels ullots*, un estoig amb llapis de colors i dos bolis, i l'entrepà gegant de tonyina amb olives que li ha preparat la mare.

A la porta de l'entrada de l'escola hi ha una col·lecció sencera de mares, pares, avis i àvies que acompanyen els més menuts. Carles se solta de la mà de la mare i diu:

–Jo entre a soles. I no cal que vingues per mi, que ja em sé el camí d'anada i de tornada.

El xiquet gros amb la cara redona i enrogida que seu a l'esquerra el mira de dalt a baix. De seguida, trau la

llengua. La xiqueta pigallosa de les trenes ni tan sols el mira. Una estona després, entra Jaume, el mestre, i s'en camina directament al lloc on seu Carles. Deixa caure un full damunt de la taula i diu amb la seua veuota:

–Emplena aquest full i, quan acabes, m'avises.

A penes el mestre recula, el xiquet gros estira el coll i tracta de tafanejar el paper. La xiqueta pigallosa, mentrestant, trau el llibre de matemàtiques, el quadern dels exercicis i una bossa de plàstic a caramull de bolis i de llapis de tots els colors.

Carles ha d'escriure el nom, els cognoms, l'adreça de la casa, el número de telèfon i el nom del poble. Per això, el xiquet alça la mà fins que se n'adona el mestre.

–Digues.

–No em sé el número de telèfon ni el nom del carrer...

Tothom es gira cap a ell i el xiquet gros, després de fer un riure mig ofegat, murmura:

–Ets fava de veritat.

Però, ara, mira per on!, la xiqueta de les trenes li contesta:

–Tu sí que ets un fava, Bombeta!

I el xiquet gros rebufo des del fons del fetge, es posa més roig que una tomaca i planta la cresta com els pollastres.

–A mi no em diuen Bombeta! Si m'ho tornes a dir, contaré qui és el teu nóvio.

–Jo no tinc nóvio!

–No ni poc. Li diuen Martí i va a l'escola de La Torreta!

I encara com que el mestre fa una palmellada seca sobre la taula i acaba en sec la discussió.

–Teresa, saps que no m'agrada que vos poseu malnoms ni coses així –el mestre parla mastegant cada paraula–. I tu, Antoni, si tornes a clavar-te amb algun altre company o companya, cridaré els teus pares. D'acord?

Agafa un tros de clarió i escriu a la pissarra.

Carles Madramany Ripoll

I, tot seguit, explica:

–Aquest és el nom del nou company. I si no sap el número de telèfon ni el nom del carrer és perquè fa poc de temps que viu al poble.

Carles creu que el mestre ho diu per a defensar-lo. La veritat és que la mare li ha repetit el nom del carrer i el número de telèfon més d'una dotzena de vegades, però ves a saber per quina raó, al xiquet se li obliden les coses molt fàcilment. Alguna vegada ha pensat que,

potser, té un foradet invisible que connecta el cervell amb les orelles i, per aquest forat, se li escapen algunes de les coses que ha de recordar.

Ara ja sap els noms dels veïns de taula: a la xiqueta li diuen Teresa; al grosset, Antoni *Bombeta*, tot i que, pel que ha dit, no li agrada massa que l'anomenen així. Tant de bo que, d'aquestes coses, se'n recorde!

Enric Lluch (Algemesí, 1949) és llicenciat en Història per la Universitat de València, pertany a l'AELC, al PEN Club i és membre de la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura. Des de fa un fum anys es dedica a escriure històries per als infants i joves, tot i que alguna vegada fa alguna incursió a la narrativa per adults. Això sí, porta l'etiqueta d'autor de literatura per a infants amb tot l'orgull del món. Escriu bàsicament en la llengua de la seua terra i de la seua gent. Ha estat traduït a una pila de llengües i transcrit al sistema Braille. Es defineix com a viatger infatigable i com a amant de les cultures antigues dels quatre racons de la terra. En general, les seues obres infantils i juvenils, amb independència de la temàtica, estan escrites en clau d'humor. Pensa que la vida, sense riure o almenys somriure, resulta bastant trista i avorrida. Ha rebut premis i reconeixements pertot arreu, però considera que el millor premi és col·leccionar amigues i amics entre els lectors i lectores i entre els companys i companyes de professió.

En l'editorial Andana ha publicat *Vull ser muixeranguera!* i *Les mares de Valèria*.